

**UCHWAŁA NR XXX/219/2017
RADY GMINY LUBSZA**

z dnia 23 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lubsza na lata 2017 – 2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579, poz. 1948) oraz art. 176 pkt 1 i art 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575, poz.1583, poz. 1860), Rada Gminy Lubsza uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lubsza na lata 2017 - 2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubsza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lubsza

Jan Minosora

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lubsza na lata 2017 – 2019

Lubsza, 2017 r.

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych.

Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą najbardziej optymalną i skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. Podstawa prawna:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. , poz. 1390),
- d) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. poz. 487 z późn. zm.),

e) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.).

III. Diagnoza społeczna

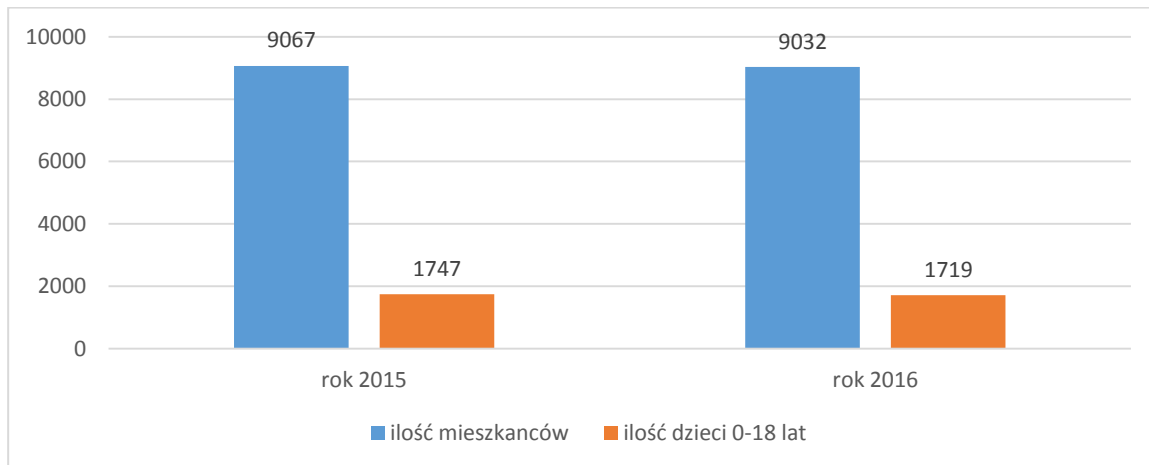
Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy. Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje dotyczące liczby mieszkańców, liczby dzieci i młodzieży, ilości dzieci z terenu gminy Lubsza umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, wychowawczych oraz Funduszu Alimentacyjnego.

Tab. 1. Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016
Liczba mieszkańców Gminy Lubsza	9 067	9 032
w tym liczba dzieci w wieku 0-18 lat	1 747	1 719
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej	183	194
w tym liczba rodzin z dziećmi	75	56
Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	457	446
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki okresowe z pomocy społecznej	85	73
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki celowe i celowe specjalne z pomocy społecznej	105	137
Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy	21	17
Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy	29	22
Liczba dzieci korzystających z posiłków w szkołach i przedszkolach finansowanych przez ops	99	88
Liczba rodzin będących pod opieką asystenta rodziny	13	16
w tym liczba dzieci	23	30
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne- stan na dzień 31.XII	162	186
w tym liczba dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego - stan na dzień 31.XII	333	408
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze - stan na dzień 31.XII	0	537
w tym liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego - stan na dzień 31.XII	0	794
Liczba osób uprawnionych do pobierania Funduszu Alimentacyjnego- stan na dzień 31.XII	54	43
Liczba dzieci otrzymujących stypendia szkolne	84	88
Liczba rodzin, w których prowadzona jest procedura NK	28	20
w tym liczba dzieci w tych rodzinach	18	11
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, których pobyt jest finansowany ze środków gminy	8	5
Liczba dzieci biorących udział w wycieczkach letnich organizowanym przez Ośrodek	26	35

Jak wynika z analizy powyższej Karty w 2015 roku Gminę Lubsza zamieszkiwało 9 067 osób, w tym 1 747 (19,3 %) dzieci w wieku 0-18 lat, natomiast w 2016 roku było 9 032 mieszkańców w tym dzieci w wieku 0-18 lat 1 719 (19 %). Z powyższych danych wynika że w 2016 r zmalała ilość mieszkańców, jak również zmniejszył się procentowy udział dzieci. Dane te zostały zilustrowane przez poniższy wykres.

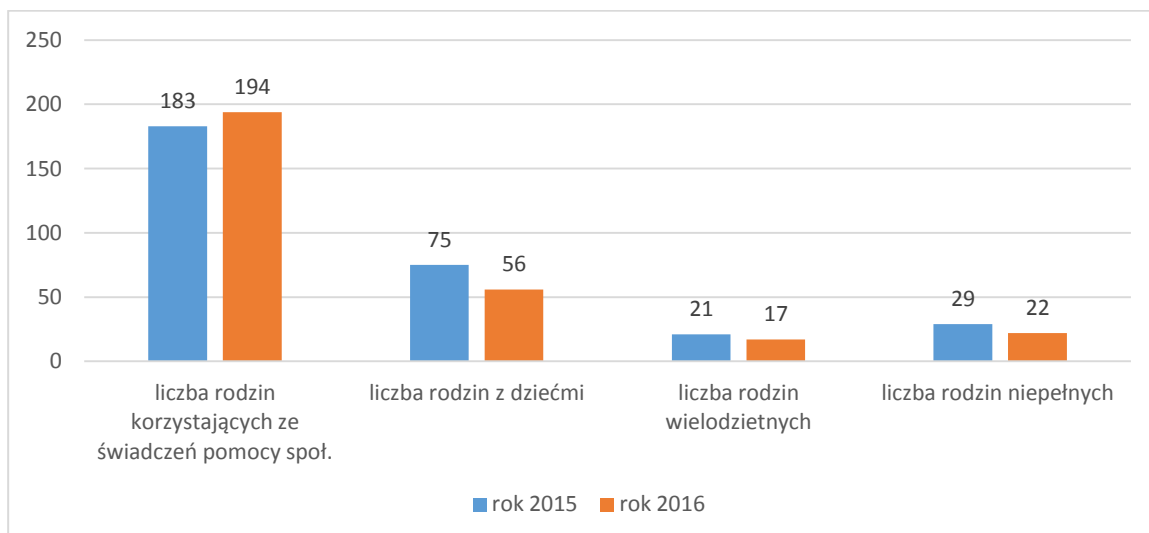
Wykres 1. Dane demograficzne gminy Lubsza 2015-2016

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy wynika iż w 2015 roku ze świadczeń pomocy społecznej korzystały 183 rodziny, w tym 75 rodzin z dziećmi, z tego 21 rodzin wielodzietnych i 29 rodzin niepełnych.

Natomiast w 2016 roku ze świadczeń pomocy społecznej korzystały 194 rodziny, w tym 56 rodzin z dziećmi, z tego 17 rodzin wielodzietnych i 22 rodziny niepełne.

Wykres 2. Liczba i struktura rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

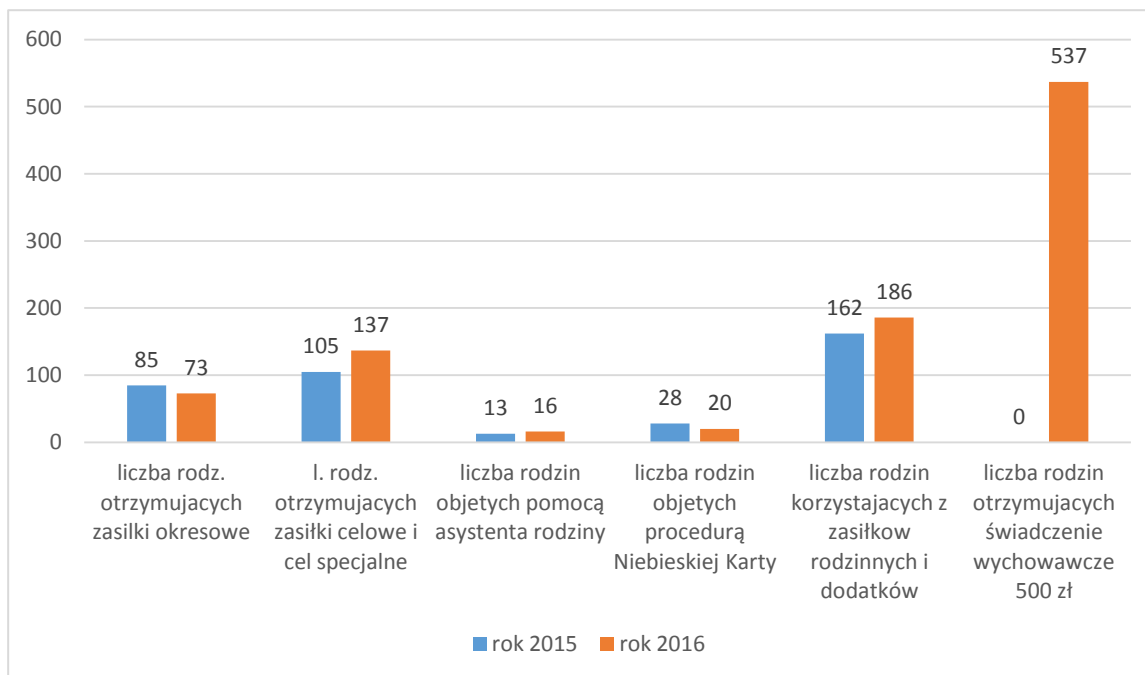
W 2015 roku zasiłki okresowe przyznano 85 rodzinom, zasiłki celowe i celowe specjalne przyznano 105 rodzinom, natomiast wnioski o zasiłki rodzinne wraz z dodatkami złożyły 162 rodziny .

W 2015 roku z uwagi na trudności opiekuńczo-wychowawcze 13 rodzin objęto pomocą asystenta rodziny, a z uwagi na przemoc w rodzinie 28 rodzin zostało objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.

Natomiast w 2016 roku zasiłki okresowe przyznano 73 rodzinom, zasiłki celowe i celowe specjalne przyznano 137 rodzinom, natomiast wnioski o zasiłki rodzinne wraz z dodatkami złożyło 186 rodzin, a o świadczenie wychowawcze (500 zł) 537 rodzin.

W 2016 roku z uwagi na trudności opiekuńczo-wychowawcze 16 rodzin objęto pomocą asystenta rodziny, a z uwagi na przemoc w rodzinie 20 rodzin zostało objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.

Wykres 3. Liczba rodzin objętych wsparciem.

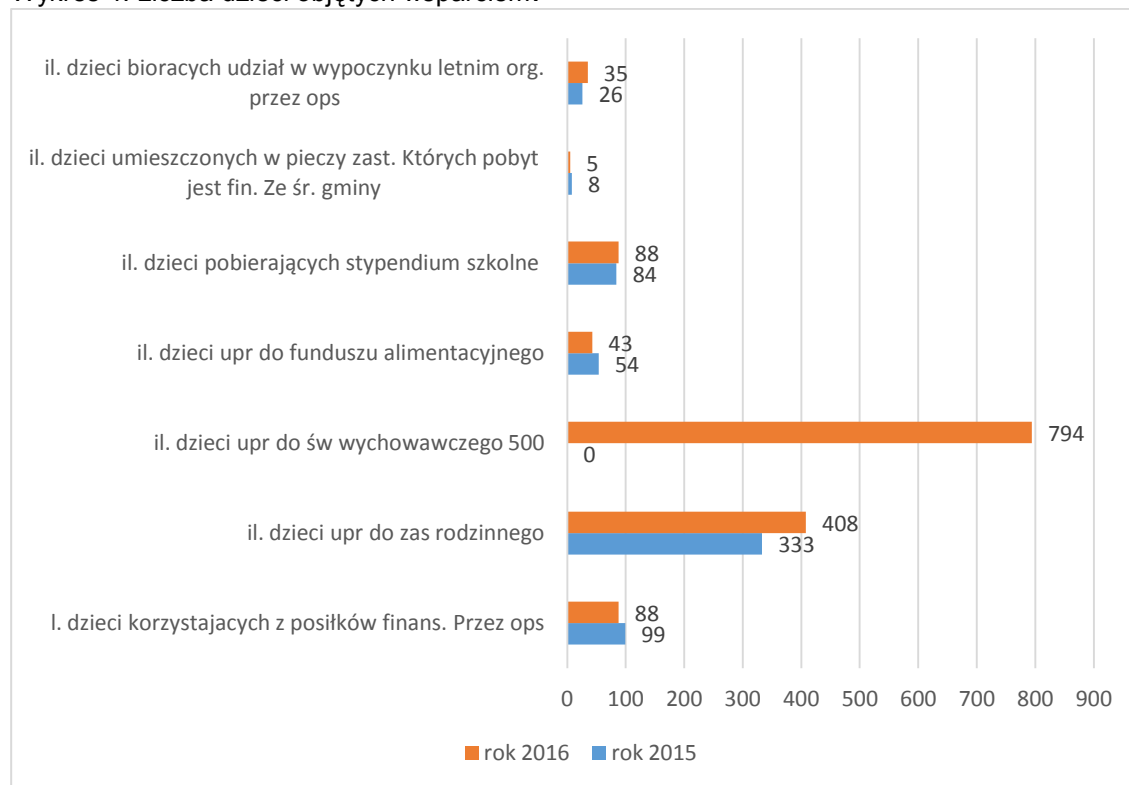
W 2015 roku na terenie Gminy Lubsza zamieszkiwało 1747 dzieci w wieku 0-18 lat, natomiast w 2016 roku 1719 dzieci. Ilość i rodzaj poszczególnych świadczeń socjalnych dla dzieci przedstawia poniższy wykres.

Jak wynika z poniższego wykresu:

- 46,2 % dzieci w 2016 r. pobierało świadczenia wychowawcze „Rodzina 500 +”,
- 23,7 % dzieci w 2016 i 19,06 % dzieci w 2015 pobierało zasiłki rodzinne wraz z dodatkami,
- 5,1 % dzieci w 2016 i 5,7 % dzieci w 2015 korzystało z posiłków w szkołach i przedszkolach finansowanych z ops,
- 5,1 % dzieci w 2016 i 4,8 % dzieci w 2015 pobierało stypendia szkolne,
- 2,5 % dzieci w 2016 i 43,1 % dzieci w 2015 pobierało świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- 2,0 % dzieci w 2016 i 1,5 % dzieci w 2015 brało udział w wycieczkach letnim organizowanym przez ops,
- 1,7 % dzieci w 2016 i 1,3 % dzieci w 2015 było pod opieką asystenta rodziny,
- 0,6 % dzieci w 2016 i 1,0 % dzieci w 2015 uczestniczyło w procedurze Niebieskiej Karty w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie,

- 0,3 % dzieci w 2016 i 0,5 % dzieci w 2015 umieszczono w pieczy zastępczej, których pobyt jest dofinansowany z budżetu gminy.

Wykres 4. Liczba dzieci objętych wsparciem.

IV. Cele programu

1.Cel główny:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2.Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny,
2. Minimalizowanie skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach,
3. Zapobieganie uzależnieniom oraz niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży,
4. Podejmowanie działań prowadzących do odbudowy więzi rodzinnych oraz do powrotu dzieci do rodzin biologicznych.

V. Harmonogram realizacji programu

Cel szczegółowy 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.				
	Zadania	Czas realizacji	realizatorzy	Wskaźniki/mierniki
1	zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia	2017-2019	- OPS - PCPR -organizacje pozarządowe.	Liczba rodzin objętych pomocą w formie: - zasiłków okresowych, - zasiłków celowych,

				- zasiłków rodzinnych, - świadczeń wychowawczych, - świadczeń z funduszu alimentacyjnego, - stypendiów szkolnych.
2	dożywianie dzieci	2017-2019	- OPS, - placówki oświatowe, - kościoły i związki Wyznaniowe, - organizacje pozarządowe, - GKRPA	Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania.
3	zapewnienie pomocy, w tym w formie schronienia, osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	2017-2019	- OPS, - PCPR, - Zespół Interdyscyplinarny, - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna - GKRPA, - KPP, - Sądy – Kuratorzy, - placówki oświatowe - UG	Liczba prowadzonych Niebieskich Kart, Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia.
4	zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	2017-2019	-OPS -UG -PCPR	Kwota przeznaczona na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 2. Minimalizowanie skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach.				
	Zadania	Czas realizacji	realizatorzy	Wskaźniki/mierniki
1.	zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny	2017-2019	-OPS	Liczba osób objętych wsparciem asystenta rodziny
2	zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, i prawnego rodzinom i dzieciom	2017-2019	-OPS, - PCPR, - GKRPA - Punkt Konsultacyjny	Liczba udzielonych porad
3	kampanie społeczne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz o tematyce	2017-2019	OPS, -UG, -PCPR, -GOK, -placówki oświatowe,	Liczba przeprowadzonych kampanii, Liczba osób-

	rodzinnej		- organizacje i Stowarzyszenia.	uczestników Kampanii.
--	-----------	--	---------------------------------	-----------------------

Cel szczegółowy 3. Zapobieganie uzależnieniom oraz niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.				
	Zadania	Czas realizacji	realizatorzy	Wskaźniki/mierniki
1	przygotowanie, prowadzenie i finansowanie programów profilaktyczno - edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	2017-2019	- placówki oświatowe; - GKRPA, -GOK	Liczba programów; Liczba odbiorców / uczestników programów;
2	organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, w tym organizowanie wypoczynku letniego i zajęć pozaszkolnych	2017-2019	- placówki oświatowe, - GKRPA, - GOK, - OPS, - organizacje pozarządowe.	Liczba zajęć/ ofert; Liczba osób/dzieci korzystających z oferty
3	wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka;	2017-2019	- UG, -GOK, - organizacje pozarządowe, - GKRPA, -OPS.	Liczba inicjatyw lokalnych

Cel szczegółowy 4. Podejmowanie działań prowadzących do odbudowy więzi rodzinnych oraz do powrotu dzieci do rodzin biologicznych.				
	Zadania	Czas realizacji	realizatorzy	Wskaźniki/mierniki
1	Wsparcie ze strony asystenta rodziny (podnoszenie kompetencji rodzicielskich, przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym itp.)	2017-2019	-OPS.	Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych z pieczy zastępczej. Liczba rodzin, w których nie doszło do odebrania dzieci Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta;
2	Praca socjalna ze strony pracowników socjalnych	2017-2019	- OPS.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną; Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych z pieczy zastępczej. Liczba rodzin, w których nie doszło do odebrania dzieci

VI. Przewidywane efekty:

Spodziewanym efektem realizacji Programu winno być:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego,

- stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczej,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród poszczególnych członków rodziny,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
- ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji,
- ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej / pomoc w powrocie dziecka do rodziny biologicznej.

VII. Realizatorzy:

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są :

1. Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Zespoły Szkolno- Przedszkolne i Publiczne gimnazjum,
5. Gminny Ośrodek Kultury,
6. Urząd Gminy w Lubszy,

przy współpracy z :

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komendą Powiatową Policji,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Sądem Rejonowym w tym Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Prokuraturą Rejonową,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- placówkami służby zdrowia,
- organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które zajmują się szeroko rozumianą pracą z rodziną.

VIII. Źródła finansowania

Środki na realizację programu mogą pochodzić z:

- budżetu Gminy,
- dotacji unijnych,
- budżetu Państwa (konkursy, programy rządowe),
- innych funduszy zewnętrznych, organizacji pozarządowych.

Do realizacji założonych zadań będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja założonych zadań w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem naszych działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz zapobieganie dysfunkcjom w rodzinie, a także pomoc w przywrócenie rodzinie prawidłowych funkcji.

IX. Koordynator Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny koordynowana będzie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy.

X. Czas realizacji programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2017 – 2019. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

XI. Adresaci programu

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Lubsza przeżywające problemy opiekuńczo-wychowawcze, a także, które są zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program skierowany jest również do rodzin, których dzieci są już umieszczone w pieczy zastępczej, a które chcą współpracować z pracownikami służb społecznych na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

XII. Sposób kontroli realizacji programu

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Ośrodek Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań.

2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XIII. Monitorowanie przebiegu programu

Działania wynikające z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą koordynowane i analizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Monitorowanie przebiegu programu będzie odbywać się na bieżąco. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lubsza ma charakter otwarty, jego ewaluacja będzie prowadzona zależnie od aktualnie występujących potrzeb.